

**Wymagania edukacyjne
Podstawy przedsiębiorczości**

ocena dopuszczająca uczeń powinien umieć	ocena dostateczna dodatkowo uczeń powinien umieć	ocena dobra dodatkowo uczeń powinien umieć	Ocena bardzo dobra dodatkowo uczeń powinien umieć:
Wyjaśnić pojęcia: pieniądź, barter, stopa procentowa, bank centralny, stopa rezerw obowiązkowych, operacje otwartego rynku. Wie który bank jest bankiem centralnym w Polsce.	Opisać cechy oraz funkcje pieniądza. Potrafi opowiedzieć historię pieniądza. Rozumie przyczyny powstawania banków. Wymienia elementy systemu bankowego i charakteryzuje ich rolę	Opisuje funkcje banku centralnego.	Charakteryzuje ekspansywną i restrykcyjną politykę pieniężną
Definiuje pojęcia: pieniądź gotówkowy, bezgotówkowy, elektroniczny	Wskazuje obecnie używane formy pieniądza	Charakteryzuje funkcje pieniądza i identyfikuje ich cechy	Dostrzega różnicę między kartą płatniczą a kredytową
Wyjaśnia pojęcia: gospodarstwo domowe, przedsiębiorstwo, dobra, usługi, rynek dóbr i usług, rynek zasobów	Dokonuje podziału rynku ze względu na różne kryteria. Klasyfikuje rodzaje zasobów.	Określa rodzaje zasobów niezbędnych do produkcji. Dostrzega zależności pomiędzy podmiotami gospodarki w obiegu pieniężnym	Omawia przepływ strumienia pieniężnego oraz strumienia dóbr i usług w obiegu okrężnym
Definiuje pojęcia: popyt, podaż, cena i równowaga rynkowa. Wymienia czynniki wpływające na popyt i podaż	Rozumie proces ustalania ceny	Dostrzega różnicę między popytem a wielkością popytu, między podażą a wielkością podaży	Potrafi narysować i zinterpretować wykresy popytu, podaży i równowagi rynkowej
Wyjaśnia pojęcia : Osobowość, potrzeba Rozróżnia typy osobowości i rodzaje potrzeb	Potrafi scharakteryzować własny typ osobowości. Wskazuje cechy osoby przedsiębiorczej. Określa własne potrzeby.	Wskazuje cechy osoby przedsiębiorczej do samego siebie.	Klasyfikuje potrzeby zgodnie z hierarchią potrzeb Masłowa.
Wyjaśnia pojęcia: gospodarstwo domowe, budżet gospodarstwa domowego, nadwyżka i deficyt budżetowy, dochody i wydatki	Potrafi sklasyfikować rodzaje dochodów i wydatków gospodarstwa domowego. Wyjaśnia co to jest koszt alternatywny	Dostrzega konieczność planowania wydatków. Zna sposoby zapobiegania deficytowi budżetowemu	Planuje budżet własnego gospodarstwa domowego

gospodarstwa domowego			
Definiuje pojęcia: kredyt, pożyczka, zdolność kredytowa, żyrant. Dostrzega różnicę między kredytem a pożyczką	Przedstawia czynniki wpływające na wybór kredytu	Podejmuje decyzję związaną z wyborem najkorzystniejszego własnego kredytu	Oblicza koszty kredytu
Rozpoznaje prawidłowy numer rachunku bankowego. Wymienia czynniki wpływające na wybór banku	Dostrzega różnicę między kontem osobistym , oszczędnościowym a lokatą bankową	Potrafi zidentyfikować usług i bankowe	Oblicza kapitalizację odsetek. Świadomie funkcjonuje na rynku usług
Wyjaśnia pojęcia : Inwestowani, oszczędzanie, inwestycje rzeczowe i finansowe, obligacje, akcje, ,waluty obce, jednostki funduszy inwestycyjnych. Wymienia rodzaje giełd	Odróżnia inwestowanie od oszczędzania. Podaje przykłady i inwestycji rzeczowych, potrafi je scharakteryzować oraz określić ich wady i zalety	Podaje przykłady inwestycji finansowych: Akcji, obligacji, walut, produktów ustrukturyzowanych. Potrafi określić ich zalet y i wady	Rozumie zależność pomiędzy zyskiem a ponoszonym ryzykiem. Świadomie funkcjonuje na rynku usług.
Wyjaśnia pojęcia : GPW, papiery wartościowe, rynek pierwotny, wtórny ,podstawowy, równoległy kurs akcji, indeks giełdowy, dywersyfikacja portfela, zlecenie, hossa, bessa, rachunek inwestycyjny, zna zasadę ustalania kursu akcji	Potrafi scharakteryzować instytucje rynku kapitałowego. Nazywa i charakteryzuje podstawowe indeksy giełdowe.	Rozumie zasady przepływu pieniędzy za pośrednictwem rynku kapitałowego. Czyta informacje zawarte w cedule. Nazywa i charakteryzuje podstawowe indeksy giełdowe.	Omawia kolejne działania, które należy podjąć żeby zainwestować na GPW. Wyszukuje informacje niezbędne do wyboru spółki giełdowej. Dostrzega ryzyko inwestowania na GPW.
Wyjaśnia pojęcia fundusz inwestycyjny, jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny, umorzenie jednostki	Charakteryzuje poszczególne typy funduszy inwestycyjnych	Dostrzega korzyści i zagrożenia płynące z powierzenia swoich pieniędzy specjalistom	Rozumie zależność między zyskiem a ryzykiem podczas inwestowania w fundusze

Wyjaśnia pojęcia: PIT, przychody, koszt uzyskania, dochód, odliczenia podatkowe, skala podatkowa	Umie wybrać odpowiednią deklarację podatkową	Umie obliczyć kwotę podatku dochodowego PIT na podstawie skali podatkowej.	Potrafi deklarację podatkową Wypełnić PIT.
--	--	--	--

Rozumie pojęcia: prawo do bezpieczeństwa, prawo do ochrony zdrowia, prawo do informacji, prawo do ochrony interesu ekonomicznego. Wymienia instytucje wspierające konsumenta	Rozpoznaje informacje Rozpoznaj informacje naniesione na opakowaniach towarów. Wymienia obowiązki ciążące na sprzedawcy i producencie. Wyjaśnia co oznacza prawo do ochrony interesu ekonomicznego.	Określa rolę Miejskiego Rzecznika Konsumentów oraz Prezesa UOKiK. Określa zakres działania instytucji wspierających konsumenta	Wymienia charakteryzuje organizacje pozarządowe chroniące prawa konsumenta .Objaśnia Jakie prawa przysługują mu jako konsumentowi
Objaśnia pojęcia: reklamacja, niezgodność towaru z umową, gwarancja asertywność	Potrafi określić kiedy towar jest niezgodny z umową .Potrafi przygotować i złożyć pisemną reklamację	Rozpoznaje zachowania asertywne, Agresywne i uległe	Poprawnie argumentuje swoje racje podczas dochodzenia swoich praw
Definiuje pojęcie: Ubezpieczenie. Rozumie celowość ubezpieczenia się	Charakteryzuje różnego rodzaju ubezpieczenia		
Definiuje pojęcia: system emerytalny, stopa zastąpienia	Rozumie zasady funkcjonowania systemu emerytalnego w Polsce	Rozróżnia i tłumaczy różne rodzaje systemów emerytalnych	Zna budowę systemu emerytalnego .Potrafi oszacować wysokość świadczenia emerytalnego

Wyjaśnia pojęcia :mocne i słabe strony, analiza SWOT, autoprezentacja	Rozumie konieczność Dokonywania autoprezentacji w określonych sytuacjach. Definiuje rodzaje autoprezentacji	Określa swoje mocne i słabe strony za pomocą analizy SWOT. Określa metody stosowane w autoprezentacji	Dokonuje autoprezentacji na forum klasy. Świadomie ocenia własne możliwości i potrafi je zaprezentować
Wyjaśnia pojęcia: CV ,list motywacyjny,	Wskazuje cechy wiarygodnego	Potrafi przygotować CV i list motywacyjny	Widzi konieczność planowania swojej

EuropassCV.	ogłoszenia o pracę. Rozumie rolę CV i listu motywacyjnego	w odpowiedzi na ofertę pracy, potrafi wypełnić formularz EuropassCV	kariery zawodowej. Dostrzega wagę zdobywania doświadczeń zawodowych na etapie Szkoły ponadgimnazjalnej
Wyjaśnia pojęcia :komunikacja interpersonalna, werbalna i niewerbalna, ” mowa ciała, parajęzyk, bariery komunikacyjne	Potrafi zidentyfikować elementy komunikacji werbalnej i niewerbalnej	Omawia proces komunikacji interpersonalnej Identyfikuje bariery komunikacyjne	Sprawnie komunikuje Się z innymi. Dostrzega wagę komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym
Wyjaśnia pojęcia : Rozmowa kwalifikacyjna, portfolio	Potrafi przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej, potrafi zadbać o wygląd zewnętrzny podczas rozmowy kwalifikacyjnej	Przygotowuje odpowiednie dokumenty do portfolio	Dostrzega wagę rozmowy kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji. Zwraca uwagę na elementy komunikacji niewerbalnej podczas rozmowy kwalifikacyjnej
Potrafi rozróżnić formy zatrudnienia. Wymienia i definiuje różne formy wynagrodzenia	Opisuje charakterystyczne cechy form zatrudnienia	Rozumie wagę legalnego, zatrudnienia. Dostrzega różnice między różnymi formami zatrudnienia	Ma świadomość wad i zalet różnych form zatrudnienia. Oblicza własne wynagrodzenie brutto i netto na przykładach
Wymienia prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy	Definiuje pojęcie regulaminu i rozumie jego znaczenie dla pracownika i pracodawcy	Ma świadomość swoich praw i obowiązków jako pracownik	Działa asertywnie w obronie swoich praw jako pracownika
Wyjaśnia pojęcia: Przedsiębiorca, przedsiębiorstwo, działalność gosp.	Dostrzega wady i zalety prowadzenia własnego przedsiębiorstwa	Określa cel działalności. Zna sposoby pozyskiwania funduszy. Charakteryzuje czynniki sprzyjające sukcesowi	Potrafi dopełnić formalności związanych z założeniem jednoosobowej działalności gospodarczej.

Wyjaśnia pojęcia: mikroprzedsiębiorstwo, Małe i średnie przedsiębiorstwo	Rozumie rolę małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce i wymienia ich rodzaje	Charakteryzuje poszczególne spółki osobowe i kapitałowe. Dostrzega różnicę między osobą fizyczną a prawną	Podejmuje decyzje o wyborze najlepszej dla siebie formy prowadzenia działalności gospodarczej. Aktywnie pracuje w
--	--	---	---

			grupie
Rozumie pojęcia marketing mix, dystrybucja, produkt Potrafi wymienić kryteria niezbędne przy tworzeniu segmentu docelowego	Zna i rozumie istotę działań marketingowych i dostrzega ich znaczenie dla przedsiębiorstwa	Rozumie zależność między działaniami promocyjnymi a wysokością ceny produktu	Staje się świadomym Odbiorcą działań promocyjnych oraz asertywnym konsumentem
Definiuje pojęcie reklamy i dokonuje jej podziału ze względu na różne kryteria	Rozumie mechanizm oddziaływania reklamy na konsumenta	Analizuje ogłoszenia reklamowe	Tworzy proste ogłoszenia reklamowe
Definiuje pojęcia: bilans, aktywa, pasywa, kapitał	Definiuje pojęcia: aktywa trwałe, obrotowe, kapitał własny i obcy	Wymienia elementy składowe aktywów i pasywów. Rozumie zasadę bilansową.	Zna konsekwencje nie zrównoważonego budżetu. Dostrzega znaczenie rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych dla oceny kondycji przedsiębiorstwa
Potrafi sklasyfikować i zdefiniować koszty przedsiębiorstwa. Wymienia przychody możliwe do osiągnięcia	Wskazuje zysk i stratę w przedsiębiorstwie. Dostrzega ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej	Rozumie pojęcie progu rentowności. Oblicza wskaźniki rentowności.	Oblicza dwoma sposobami próg rentowności. Pogłębia swoją wiedzę i umiejętności
Wymienia rodzaje kierowników. Charakteryzuje obowiązki i umiejętności na poszczególnych szczeblach zarządzania	Opisuje różne style zarządzania	Charakteryzuje rodzaje decyzji	Omawia etapy podejmowania decyzji. Tworzy proste drzewko decyzyjne
Wyjaśnia pojęcia: rola, efekt synergii, syndrom grupowego myślenia. Wymienia cechy charakteryzujące grupę	Charakteryzuje role grupowe. Zna i stosuje zasady pracy grupowej	Potrafi zorganizować pracę zespołu. Zna przyczyny zakłóceń między pracownikami procesie komunikacji	Dostrzega wady i zalet pracy zespołowej i indywidualnej i rozumie z czego one wynikają
Definiuje pojęcie: konflikt, negocjacje, mediacje, arbitraż	Rozpoznaje role członków zespołu negocjacyjnego	Wymienia zasady negocjacji	Opisuje różne techniki Negocjacji i rozumie zasadność stosowania ich

Wyjaśnia pojęcia: etyka, kodeks etyczny, interesariusz, outplacement	Dostrzega obszary problemów etycznych w przedsiębiorstwie. Podaje przykłady etycznych działań i wskazuje korzyści, które wynikają z przestrzegania ich	Rozpoznaje etyczne i nieetyczne działania.	Rozumie znaczenie uczciwości w pracy i konieczność stosowania zasad etycznych. Czynnienie uczestniczy w dyskusji i poprawnie przytacza argumenty.
Wyjaśnia pojęcie lobbing, mobber, ofiara mobbingu	Rozpoznaje zachowania mobbingowe	Dostrzega konieczność obrony przed lobbingiem. Zna sposoby przeciwdziałania mobbingowi	Dostrzega zależność między własnym postępowaniem a możliwością wystąpienia zjawiska mobbingu
Wyjaśnia pojęcie :szara strefa, korupcja	Charakteryzuje obszary Działalności etycznego państwa. Charakteryzuje formy korupcji	Wskazuje przyczyny powstawania szarej strefy w gospodarce. Podaje przykłady form korupcji	Dostrzega skutki korupcji dla jednostki, społeczeństwa, i państwa
Wyjaśnia pojęcia : subwencja, dotacja, dobra publiczne, wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa	Wymienia wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa	Rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa	Dostrzega zależność między funkcjami państwa a wydatkami budżetowymi. Interpretuje Wskaźnik Wolności Gospodarczej
Definiuje pojęcia: budżet państwa, podatek, dług publiczny, deficyt budżetowy	Zna zasady tworzenia budżetu państwa. Potrafi wymienić najważniejsze przychody i wydatki budżetu państwa	Klasyfikuje podatki i rozumie celowość ich funkcjonowania w państwie	Oblicz podatek VAT Wyjaśnia jaki wpływ na stan gospodarki ma deficyt budżetowy i dług publiczny
Definiuje pojęcie inflacji i wymienia i klasyfikuje jej rodzaje	Wie jakie skutki niesie ze sobą inflacja	Potrafi odnaleźć informacje dotyczące aktualnego poziomu inflacji w Polsce i na świecie	Rozumie wpływ inflacji na funkcjonowanie Gospodarki. Wymienia metody walki z inflacją
Wyjaśnia pojęcia: bezrobocie, popyt podaż na rynku pracy. Wymienia różne rodzaje bezrobocia	Wymienia przyczyny powstawania zjawiska bezrobocia. Wymienia warunki jakie musi spełnić, aby otrzymać status osoby bezrobotnej	Zna różne sposoby walki z bezrobociem. Potrafi odnaleźć informacje dot. aktualnego poziomu bezrobocia. Oblicza stopę bezrobocia	Dostrzega konieczność ciągłego rozwoju własnych kompetencji aby zminimalizować ryzyko bycia bezrobotnym
Wyjaśnia pojęcia: wzrost gospodarczy, rozwój gospodarczy,	Dostrzega różnicę między dobrami pośrednimi a	Wyjaśnia dlaczego nominalny i realny PKB się różnią. Zna	Charakteryzuje cykl koniunkturalny

dobra pośrednie, dobra finalne. Definiuje: PKB, PKB per capita, PNB	finalnymi, Między wzrostem a rozwojem gospodarczym	zasadę pomiaru PKB.	
--	---	------------------------	--

Wymienia cechy systemów ekonomicznych	Charakteryzuje cele gospodarowania	Wyjaśnia jak przebiega proces gospodarowania	Omawia transformację gospodarczą Polski po 1989 r.
Definiuje pojęcia: handel zagraniczny, import, eksport, kurs walutowy	Rozumie korzyści jakie płyną z handlu zagranicznego	Charakteryzuje poszczególne rodzaje kursów walutowych	Pogłębia swoją wiedzę
Definiuje pojęcia: integracja gospodarcza, globalizacja, outsourcing	Wskazuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie	Wymienia światowe centra gospodarcze i finansowe. Wymienia cechy przedsiębiorstw globalnych	Dostrzega korzyści i negatywne skutki globalizacji. Widzi konieczność nauki języków obcych . Podaje argumenty

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiadał wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania przedmiotu;
- twórczo rozwija swoje uzdolnienia;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje zadania wykraczające poza program nauczania;
- jest liderem zespołu
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

Aktywny udział ucznia w projektach edukacyjnych, przedsięwzięciach, olimpiadach i konkursach może stanowić podstawę do podwyższenia oceny semestralnej/końcoworocznej